

Uzun Vadede Peşin Para ile Kiralama Yapılırsa Zekâtını Kim Verir?

KİŞİ UZUN VADEDE BİR YERİ PEŞİN PARA MUKABİLİNDE KİRALARSA MAL SAHİBİNE VERMİŞ OLDUĞU PEŞİN PARANIN ZEKÂTINI KİM VERECEKTİR?

Söz gelimi; beş yıllık kirasını peşin ödemiş olduğu dükkâna yüksek meblağ olarak vermiş olduğu kira bedelinin zekâtını kiracı mı yoksa kiralayan mı verecek?

Bu konuya dair **Hanefî âlimleri** arasında ihtilaf vardır. **Ebu Bekir Muhammed b. El-Fazl el-Buharî**; kendi zamanında Buhara halkının âdeti haline gelmiş bu işlemin sonucunda peşin ödenen kira ücretinden zekât vermesi gereken kişinin mal sahibi olduğunu söylemiştir. Zira kira sözleşmesi feshedilmediği müddetçe para, kirayı alan mal sahibinin mülküdür.

Ali b. Muhammed el-Pezdevî ve **es-Serheketî**; mal sahibinin zekât ödemesi gerektiği gibi kiralayan kişinin de zekât vermesinin gerektiğini söylemişlerdir.

Kâdıhan, Serheketî'nin görüşünü tutarsız görmüş hatta her iki tarafında zekât vermesini gerektirecek kuvvetli gerekçe olmadığını savunmuştur. **İbnu'l-Hümâm**'ın **Fethu'l-Kadîr** isimli eserinden anlaşılan sadece kiraya veren kişinin vermesi gerekeceğidir.[\[1\]](#)

Kişi elindeki malın zekâtını vermek istediğinde bizzat malın kendisinden mi vermeli, yoksa değeri üzerinden de verebilir mi?

Bu hususta fakihler arasında ihtilaf vardır. Şöyle ki;

Hanefî mezhebi ve **İmam Şafîi**'den (Allah ona rahmet etsin) bir kavle göre; tüccar, zekâtını malın bizzat kendisinden verebileceği gibi, değerini hesaplayıp değeri üzerinden bedel de verebilir. Söz gelimi; bir kumaşçı, mağazasında bulunan mallarının zekâtını vermek istediğinde, zekât olarak bizzat kumaş verebileceği gibi, kumaşların değeri üzerinden **1/40 zekât** da verebilir.[\[2\]](#)

İmam Şafîi'den (Allah ona rahmet etsin) bir diğer kavle göre; bizzat malın kendisinden zekât vermelidir. Aksi halde kıymeti üzerinden zekât vermesi caiz değildir[\[3\]](#). **El-Müzenî**, hocasının bu kavlini; "ticaret eşyasının zekâtı bizzat kendindendir. Parsından değildir" diyerek teyit etmiştir.[\[4\]](#)

Ahmed b. Hanbel ve İmam Şafîi'ye (Allah onlara rahmet etsin) nispet edilen bir üçüncü kavil olarak; zekât, ancak eşyanın kıymeti üzerinden nakit olarak verilmelidir. Yani kişi malının zekâtını mal olarak veremez.

Burada şöyle bir ihtiyat ve maslahattan bahsetmek iyi olacaktır. Günümüzde fakirlerin hastane, giyim, kira, elektrik-su, yol vb. gibi çok çeşit ihtiyaçları vardır. Fakirler genel hallerde bu tür ihtiyaçlarını karşılamak

için nakit paraya ihtiyaç duyarlar. Üstelik zekâtın asıl hedeflerinden biri de fakiri kollamak, gözetmek ve ihtiyacını gidermektir. Bu yüzden zengin, zekâtını verirken şunu gözetmelidir; fakir eğer eşyanın bizzat kendisine muhtaç ise ona eşyayı zekât olarak verebilir. Bu güzeldir. Fakat fakirin ondan istifade edip edemeyeceğine bakmaksızın eşyayı zekât olarak ona vermesi, her ne kadar sahih ise de hoş değildir. Özellikle de zekât veren kişi o eşyanın yerine para vermek istemediği ve eşyayı önemsiz gördüğü, hatta ondan kurtulmak istediği durumlarda zekâtın maslahatlarını bir daha gözden geçirip, Allah Teâlâ'nın adeta fakirin ihtiyacını karşılaması için kendisine verdiği bu durumu güzel ve yerinde kullanması gerektiğini bilmelidir.

HÜSAMETTİN VANLIOęLU BAřKANLIęINDA FIKİH KURULU

[\[1\]](#) İbnu'l-Hümâm, Fethu'l-Kadîr, bulak 1/489

[\[2\]](#) İbn Kudâme, El-Muğnî, 3/31

[\[3\]](#) En-Nevevî, er-Ravzâ 2/273

[\[4\]](#) Bidayetu'l-Müçtehid 1/260